

DISCURS D'INAUGURACIÓ DEL CURS UPC 2018-2019

Auditori de l'edifici Vèrtex, Campus Nord, 21 de setembre de 2018

President del Consell Social, Ramon Carbonell

Rector Magnífic,

Honorable consellera d'Empresa i Coneixement

Secretària general

Secretari d'Universitats i Recerca

Rectors i rectora, presidents i presidentes dels consells socials de les universitats

Amics i amigues

Benvinguts a la inauguració del curs 2018-2019 a la UPC

Enhorabona a tots els premiats, el premi és un reconeixement a la tasca que dueu a terme, a la feina incansable, al dia a dia, a la constància i al mèrit.

Des de la inauguració del curs passat, poc després dels atemptats de l'agost i recentment intervinguts, han passat moltes coses.

Abans del 155 pensàvem que estàvem malament a causa de la crisi: infrafinançats, mal atesos, amb una comunitat que no podia renovar-se... El 155 va demostrar que sempre es pot anar a pitjor i vam treure les curtes per posar els llums de boira...

Avui som vius, hem sabut patir amb el nostre país i hem d'estar orgullosos de com la UPC ha gestionat aquesta doble crisi, els efectes de la qual són encara molt presents, però comencen a quedar enrere. Ara ens toca pensar en la reconstrucció de tot allò que fou enderrocat, restaurar tot allò que va quedar malmès i encarar el futur amb el cap alt i la confiança que trobarem un govern que recollirà l'encàrrec del ciutadà de reforçar els fonaments de la universitat pública que tant de bé ha fet a la cohesió social, a la igualtat d'oportunitats i al progrés de tots els catalans i catalanes (recordem que segons el Centre d'Estudis d'Opinió, les universitats públiques som les institucions més ben valorades del país).

La UPC és un reflex de la diversitat territorial, social i sectorial de Catalunya.

Nosaltres servim els ciutadans i els servim donant-los eines per al progrés. D'una banda, sense preguntar el seu origen territorial, social o econòmic, oferim formació al talent, amb la qual elevem el nivell de coneixements i —per tant— les oportunitats individuals, mentre col·lectivament avancem cap a la societat del coneixement que ens ha de permetre sostenir i consolidar el benestar assolit les últimes dècades. De l'altra, transferim el coneixement generat pel nostre PDI al teixit industrial, el qual el transforma en innovació. El nostre teixit industrial és exportador i ho és perquè és competitiu gràcies a la innovació tecnològica. Tinguem-ho clar, una empresa innovadora és competitiva i una empresa competitiva genera beneficis.

Una part del profit, l'empresa el comparteix amb els seus col·laboradors i paga sous competitius per retribuir el talent innovador.

Una altra part la reinverteix de moltes formes, totes lligades a la societat que l'acull. Per exemple, convenis amb la UPC, eines d'última generació o capital circulant per créixer... Totes tenen una visió de futur per seguir generant feina i progrés.

Una altra part haurà de retribuir l'accionista, l'empresari, que és qui arrisca el capital.

El Consell Social de la UPC que presideixo, a part de les funcions que la llei li atorga (com ara l'aprovació del pressupost de la Universitat, vetllar per la qualitat i millora dels serveis, l'eficàcia de la gestió i del seu finançament), ens sentim obligats a maximitzar la superfície de contacte entre la Universitat i la societat. En el nostre cas, com deia, ho fem:

d'una banda, amb el ciutadà, que ens confia la seva formació, i, de l'altra, amb l'aproximació a una entitat social molt important per a la sostenibilitat del sistema com és l'empresa, el teixit empresarial.

En la inauguració del curs acadèmic del sistema universitari català, el president del CS de la UAB, l'amic Gabi Masfurroll, es referia a la seva universitat com la universitat-ciutat i vaig parar-me a pensar en la Ciutat Sanitària de la Vall d'Hebron o la Ciutat de la Justícia o...

I això és així per la concentració de facultats en el cas de les universitats, o d'especialitats mèdiques en el cas dels hospitals... I em vaig posar a pensar quin terme s'aplicaria a la UPC, que no és una universitat densa, ni compacta, ni concentrada, sinó que és tot el contrari: dispersa, descentralitzada i heterogènia. És clar que la nostra no és una universitat-ciutat com la UAB, Stanford o Harvard/MIT, o l'INSEAD, però sí que en podríem dir una universitat-país, perquè som arreu del territori, i això, que ens comporta unes dificultats/complexitats, alhora genera avantatges, un dels quals és que maximitzem —arreu del país— la superfície, la possibilitat, la probabilitat de fricció amb el ciutadà.

Parlem un moment del sistema universitari, no ja del català, sinó de l'espanyol.

No puc deixar d'esmentar el que està passant amb els màsters, doctorats i —en general— amb la marca *universitat pública* quan uns irresponsables que juguen a donar-se coces entre ells, ens les estant donant al nostre cul, al cul de les universitats públiques.

El juliol passat, en una reunió de l'ACUP en què va assistir el rector de la UdL i actual president de la CRUE, el professor Roberto Fernández, ja vaig expressar que, al meu entendre, mancava contundència per part del sistema.

És des de dins del sistema que cal denunciar la dis-funció si la volem de-limitar i que no ho contaminin tot.

Són molts anys de bona praxi perquè les generacions més ben formades de la història que estem tirant endavant el país veiem ara deformada la realitat i devaluat el nostre patrimoni més preuat: la nostra formació. Si succeeix, hi perdrem les universitats, hi perdrem els alumnes, però qui quedarà més malmès és el conjunt de la societat, el país.

El sistema, a través de la CRUE, de l'ACUP i de qualsevol entitat que ostenti una representació o autoritat acadèmica, ha de denunciar la mala praxi, l'ha de centrifugar, l'ha d'expulsar... Cal separar el gra de la palla. Perquè si no ho fem nosaltres des de dins —que ens hi va tot—, menys ho faran des de fora, i acabaran matant tot el que és gras. Us podeu imaginar que ens passés el que comentava en Sala i Martín que va passar amb els alumnes —si no ho recordo malament— de Corea, que foren vetats a la universitat en què Sala i Martín exercia? Us podeu imaginar un veto internacional a tothom que s'hagi format al sistema espanyol? Una generació perduda! (si no més).

Parlem molt de l'autonomia universitària, i la reclamem quan ens la volen manegar i quan les retallades la posen en dubte.

I, en aquest cas: de quina autonomia podem estar parlant?

La història recent ens serveix força exemples: pensem en les caixes d'estalvis, institucions centenàries, "un bon invent", molt ben valorat —i català, per cert!—, que fan una funció social ben reconeguda i són símbol de cohesió social i de progrés. Fixeu-vos en què els ha passat a aquelles caixes en què certa classe política va aterrar per manegar-les: les varen esparracar donant crèdits als "amics", fent prevaldre el curt termini sobre el llarg i els seus interessos particulars per sobre dels generals de la societat a la qual es devien.

Per sort tenim exemples de bona praxi en caixes (algunes molt grans i d'altres de petites, fins i tot cooperatives, com la Caixa d'Enginyers), que no es varen deixar manegar i que han sobreviscut, no sense patir el tsunami que provocaren els irresponsables.

La mateixa classe de gent que va manegar algunes caixes que ja no existeixen, també maniobren en alguna universitat pública i posen en dubte la marca genèrica, fent prevaldre els seus interessos a curt termini per sobre dels de llarg termini, acaparant el valor de la marca *universitat pública* per als seus CV particulars sense pensar en el valor social global.

El món és global. La competència de les empreses és global. La de les universitats també ho és... Ja podem fer tots els esforços per millorar les universitats i per traslladar aquestes millores als rànquings internacionals... si, al final i per la porta del darrere, algú s'embutxaca aquest esforç incloent un màster —que no ha cursat— al seu CV.

Torno al nostre sistema, el català... La UAB celebrava els 50 anys, fita a la qual la UPC arribarà formalment el 2020 (deixeu-me treure pit i dir amb orgull que algunes escoles que constitueixen la UPC —com la meua de Terrassa— ja són centenàries fa dies).

Quan sols queden 2 anys per celebrar els 50 anys a la UPC, seria bo posar-nos alguns reptes dels que poguéssim estar orgullosos en el futur. Ara que és aquell moment constituent per a uns, restituent per d'altres, en què podem marcar un abans i un després, un repte podria ser per a tot el sistema universitari català que ens apropéssim a la societat del coneixement: atenció consellera, va per tu!

El 2020 es podria promoure una llei per garantir/blindar un finançament escalat *in crescendo* que, començant pels famosos 1.000 M€ per a les universitats públiques (un mínim que —tot suposant una millora— ens deixa per sota de la mitjana de l'Estat), ens portés a un finançament de l'1 % del PIB català, per sota encara d'alguns dels països als quals ens volem assemblar, però que triplica el finançament actual de les universitats públiques.

Un altre repte per a la UPC: aconseguir la paritat de gènere de l'estudiantat, el PAS i el PDI. A la UPC no volem —ni podem— renunciar a la meitat del talent de la nostra societat, el femení. Val a dir que si bé fa temps que hi treballem (actualment amb el programa Aquí STEAM, que és un orgull per nosaltres), ens queda molt camí per recórrer...

Creiem que avui hem de d'arriscar i endegar projectes nous, ser capaços d'innovar en qüestions que avui no són evidents però que d'aquí 20 anys marcaran la diferència, com, per exemple, ha passat amb el programa Innova, del qual enguany celebrem els 20 anys de la posada en marxa. El que avui és obvi i ha estat la base de la meua intervenció, la innovació, fa 20 anys no ho era i el professor Paco Solé Parellada i el rector Pagès hi varen posar visió de futur, coratge, alguns recursos i molta il·lusió.

Perquè, innovar, es pot innovar en tot el que fem a la vida, també a la UPC: noves titulacions (enguany n'hem vist néixer una de conjunta amb la UPF... felicitats, rectors), noves formes d'organitzar-les, noves formes d'ensenyar, noves formes de relacionar-nos amb l'entorn, noves formes de gestionar la diversitat...

Tenim molt a guanyar i res a perdre... Ens hi arrisquem?

Moltes gràcies a les corals que ens acompanyen, any rere any, i que amoreixen aquest acte, el qual, sense elles, segur que seria més eixarreït.

Gràcies a tots per ser avui aquí.

Bon curs 2018-2019!